

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

Høringssvar– forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Vi viser til brev av 15.10.2007 med høringsnotat om forslag til lovendringer.

Direktoratet har kommentarer til disse punktene i høringsnotatet:

Tilpasset opplæring flyttes fra formålsparagrafen § 1-2 til § 5-1

Det bør vurderes om tilpasset opplæring som overordnet prinsipp for all opplæring for alle bør knyttes sammen med § 5 som beskriver spesialundervisning som en individuell rettighet for de få. Det er viktig å understreke den prinsipielle forskjellen mellom disse begrepene og markere betydningen av at ordinær opplæring skal være tilpasset evner og forutsetninger hos elever, lærlinger og lærekandidater.

§ 5-3 Sakkunnig vurdering

Utdanningsdirektoratet forstår godt bakgrunnen for dette forslaget, men mener PP-tjenestens rolle i sakkyndighetsarbeidet ikke bør svekkes. Det bør understrekes at PP-tjenesten må samarbeide nært med foresatte og skolen, og andre relevante faginstanser som skolehelsetjeneste og barnevern for å utnytte all relevant kompetanse i sakkyndighetsarbeidet. Det bør vurderes å sette en tidsfrist for behandlingstid for sakkyndige vurderinger. Utdanningsdirektoratet foreslår at det utformes en forskrift som regulerer sakkyndighetsarbeidet og som definerer de ulike instansenes forpliktelser i sakkyndighetsarbeidet.

Utover dette har direktoratet ingen merknader.

Med vennlig hilsen

Morten Haug Frøyen
avdelingsdirektør

Odd Grønvold
seniorrådgiver

Vedlegg:

Høringsuttalelser fra:

- Utdanningsdirektoratet sitt råd for inkluderende opplæring (URIO)
- Lillegården kompetansesenter, Statlig spesialpedagogisk støttesystem
- Skådalen kompetansesenter
- Torshov kompetansesenter
- Statped Vest

Utdanningsdirektoratet
v/Øystein Stette

HØRING - forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Lillegården kompetansesenter har følgende kommentarer til forslag til endring av opplæringsloven:

3. Endring av lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning

3.1 Forslag om innarbeiding av lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringsloven kapittel 5 om spesialundervisning.

Vi støtter forslaget om at setningen om tilpasset opplæring blir tatt ut av formålsparagrafen. Begrunnelsen for dette er at formålsbestemmelsen ikke bør inneha en slik type regulering da prinsippet om tilpasset opplæring hører mer naturlig hjemme annet sted i loven.

Derimot er vi kritiske til at prinsippet om tilpasset opplæring og spesialundervisningen blir omtalt under ett i Kap. 5.

Tilpasset opplæring er en plikt som kommuner, skoler og lærere har. De har plikt til å gi alle elever tilpasset opplæring. Spesialundervisning er en rett enkelt elever med særskilte behov har. Ved flytting av "Tilpasset opplæring" til kap.5 får vi en sammenblanding av enkeltelevs rettigheter og kommunens/skolens plikt eller ansvar.

Tilpasset opplæring er grunnleggende prinsipp som gjelder alle elever og som skal gjennomsyre skolens holdninger og pedagogiske praksis. Forslaget som innebærer å omtale tilpasset opplæring og spesialundervisning på samme sted i loven, kan på en uheldig og utilsiktet måte bidra til oppfatningen om at tilpasset opplæring er en slags "light" variant av spesialundervisning. På denne måten blir tilpasset opplæring noe som angår noen elever med spesielle behov, mer enn at det er et prinsipp som skal styre skolens virksomhet.

Dersom overskriften på kapitlet skal omfatte både tilpasset opplæring og spesialundervisning blir begrepene sidestilt og det kan bidra til en tolkning om at tilpasset undervisning og spesialundervisning er samme sak. I praksis er kapittel 5 et "mentalt begrep", og utsagnet "han/hun er en § 5-elev", underforstått en elev som har en rett til spesialundervisning, høres ofte. Forslaget kan føre til alle elever får sin egen tilpassa og individuelle opplæringsplan.

Lillegården kompetansesenters arbeid med å implementere LP-modellen i 130 skoler kan på mange måter betraktes som en innsats for å få lærere til å legge prinsippet om tilpasset opplæring til grunn for sin pedagogiske praksis.

I høringsforslaget blir det pekt på at "Forslaget innebærer ingen realitetsendring, kun en lovteknisk justering." og at "En slik endring vil klarere vise den nære sammenhengen mellom

tilpasset opplæring og spesialundervisning." Vi vil likevel være mer bekymret enn begeistret over denne lovtekniske sammenkoblingen.

Vennlig hilsen

Einar Christiansen
Direktør

Høringsnotat om forslag til endringer i opplæringsloven, oktober 2007 – innspill fra Skådalen kompetansesenter

Kap. 6 Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

Norsk tegnspråk

Læreplanverket for kunnskapsløftet omtaler norsk tegnspråk som flgr.:

"Norsk tegnspråk er et visuelt og nasjonalt språk utviklet i døvemiljøet i Norge. Språket betegnes som visuelt fordi det mottas gjennom synet og fungerer uavhengig av lyd. Det betegnes som gestuelt fordi det utføres med bevegelser av hender, øyne, ansikt, øyebryn, munn hode og kropp. Norsk tegnspråk har geografiske og sosiale varianter."

Gjeldende rett, § 2-6

"Elevar som har teiknspråk som førstespråk, har rett til grunnskoleopplæring i og på teiknspråk. Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa fastsetjast i forskrifter etter §2-2 og § 2-3 i denne lova. Kommunen kan bestemme at opplæringa i og på teiknspråk skal givast på ein annan stad enn den skolen som eleven soknar til. Barn under opplæringspliktig alder som har særlege behov for teiknspråkopplæring, har rett til slik opplæring. Departementet gir nærmare forskrifter. Før kommunen gjer vedtak etter første og tredje leddet, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering."

Høringsnotatets forslag til endring, § 2-6 (endringa er vår utheving)

"Elevar som har teiknspråk som førstespråk **eller som etter sakkunnig vurdering har behov for slik opplæring**, har rett til grunnskoleopplæring i og på teiknspråk. Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa fastsetjast i forskrifter etter §2-2 og § 2-3 i denne lova. Kommunen kan bestemme at opplæringa i og på teiknspråk skal givast på ein annan stad enn den skolen som eleven soknar til. Barn under opplæringspliktig alder som har særlege behov for teiknspråkopplæring, har rett til slik opplæring. Departementet gir nærmare forskrifter. Før kommunen gjer vedtak etter første og tredje leddet, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering."

Kommentarer

1. Endringsforslaget med de vurderinger som ligger til grunn for dette støttes.
2. De elever som ikke har tegnspråk for førstespråk, men som etter sakkyndig vurdering har behov for slik opplæring i og på tegnspråk:
 - a. Det bør presiseres at dette gjelder **hørselshemmede**.
Forslag til tekst: *Elevar som har teiknspråk som førstespråk eller **andre hørselshemma** som etter sakkunnig vurdering har behov for slik opplæring, har rett til grunnskoleopplæring i og på teiknspråk.*
Vi oppfatter at dette er i tråd med hva som står i høringsnotatets kap. 6.3 Vurdering, (...) "*Det er fra enkelte hold blitt fremholdt at det på grunn av den tekniske og medisinske utviklinga, bl.a. ved at stadig flere døve tar i bruk cochlea implantat-CI, i dag er større variasjoner enn tidligere når det gjelder **hørselshemmedes** (vår utheving) opplæringsbehov.*"
 - b. Ett problemstilling som må/bør avklares:
Skal de elevene som ikke har tegnspråk som førstespråk følge Læreplanverket for Kunnskapsløftet i fagene
 - i. Læreplan i norsk for døve og stekt tunghørte
 - ii. Læreplan i Norsk tegnspråk
 - iii. Læreplan i engelsk for døve og sterkt tunghørte
 - iv. Læreplan i drama og rytmikk for døve og sterkt tunghørte?

FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN OG PRIVATSKOLELOVEN - KOMMENTARER TIL KUNNSKAPSDEPARTEMENTETS HØRINGSNOTAT

Statped Vest har med interesse studert de forslag til endringer i opplæringsloven som framkommer av høringsnotatet, etter som de fleste av disse på ulike måter har konsekvenser for Statped sine målgrupper. Statped Vest vurderer det slik at flere av forslagene vil ha positive konsekvenser for sårbare grupper, og støtter følgelig disse med noen kommentarer. Dette gjelder:

Innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 01.01.1978.

En slik rett vil i større grad imøtekomme behovet for en fleksibel gjennomføring for ungdom som av ulike grunner vil trenge avbrekk eller avvikende gjennomføringstakt for å kunne nyttiggjøre seg retten til videregående opplæring.

Innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring.

Rett til både særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring som et supplement til eventuell spesialundervisning regner vi med vil være gode virkemidler for om mulig å redusere det systematiske frafallet i videregående opplæring.

Utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG).

Dette vil trolig være et viktig bidrag med tanke på en god start i videregående opplæring, og kanskje særlig for sårbare elever. Samtidig ber vi Kunnskapsdepartementet vurdere foreldresamarbeidet på elevnivå for ungdom både i ungdomsskolen og videregående skole. Hensiktsmessigheten i at elever på 15 år har anledning til å velge videregående opplæring helt uten foreldrenes involvering, bør vurderes. For risikoutsatt ungdom og for funksjonshemmede kan dessuten et godt samarbeid mellom skole og hjem være viktig gjennom hele det videregående opplæringsløpet. Vi opplever i dag foreldre som står maktesløse i å bidra til positiv utvikling når ungdommen er i ferd med å velge uakseptable miljøer som alternativ til opplæring, gjerne med rusproblematikk og kriminalitet som følge. Med henvisning til taushetsplikt vil ansatte i videregående skole sjelden snakke med foreldrene om ungdommen deres når vedkommende er over 18 år. Etter vår mening kunne mange vært hjulpet om nettverket rundt ungdommen hadde samarbeidet, og vi mener man bør vurdere hvordan denne muligheten kan utnyttes. Trolig er det også behov for en satsing på kunnskaps- og holdningsarbeid blant ansatte i videregående opplæring i slike spørsmål.

Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen.

Å knytte retten til opplæring i og på tegnspråk som førstespråk har ikke vært uproblematisk å praktisere fra retten ble innført i forskrift og lov. Videre har den tekniske og medisinske utviklingen på det hørselsfaglige området de siste årene medført store endringer for populasjonen hørselshemmede. Dette har igjen medført endrede behov når det gjelder opplæring i og på tegnspråk. Foreliggende endringsforslag framstår som en naturlig konsekvens av dette, og hilses følgelig velkommen.

Det er samtidig ønskelig å vurdere endringsforslaget i lys av andre gruppers behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK). Disse gruppene mangler et rettslig grunnlag for å få ivarettatt sine behov for tilrettelegging med tanke på kommunikasjon og læring. Vi ber derfor Kunnskapsdepartementet vurdere formuleringene i lovendringsforslaget med sikte på å gi også disse gruppene tilgang på relevante kommunikasjonsferdigheter.

Endringsforslagene knyttet til opplæringslovens kapittel 5 kan Statped Vest ikke gi sin støtte til.

For det første er vi usikre på om det er klokt å hjemle skoleeiers plikt til å gi alle elever tilpasset opplæring i samme kapittel som retten til spesialundervisning. Det kan styrke den oppfatningen som finnes blant en del lærere; at tilpasset opplæring er en form for "spesialundervisning light". Det vil etter

vår mening ikke bidra til å styrke tilpasset opplæring innenfor ordinær undervisning, noe vi oppfatter at Kunnskapsdepartementet klart ønsker også i denne sammenheng. Vi rår til at man forsøker å fjerne slike misoppfatninger av tilpasset opplæring ved å gi dagens § 1-2 en selvstendig plass i opplæringsloven.

Sett fra vår side vil det mest betenkelige i lovendringsforslaget gjelde svekkelsen av den sakkyndige vurderingens rolle i forhold til spesialundervisning. Vi vil sterkt frarå det foreliggende endringsforslaget knyttet til opplæringslovens § 5-3. Begrunnelsen for forslaget synes å være todelt. På den ene siden vil man frigjøre kapasitet i PP-tjenesten, for slik å stimulere til et mer systemrettet samarbeid med skolene. Det bygger i så fall på en antagelse om at det er kapasitetsmessige forklaringer på mangler i slikt samarbeid, og dessuten at PPT vil beholde sine ressurser når de helt konkrete lovpålagte oppgavene reduseres. Begge deler er høyst tvilsomt. Kapasitetsproblemer i PPT er kun en av mange forklaringer på at tjenesten i liten grad har endret tjenesteprofil. Dessuten har PPT med utgangspunkt i sitt sakkyndighetsarbeid en lovhjemlet mulighet for samarbeid med skolene om organisasjonsutvikling, ved at arbeidet også krever en vurdering av det ordinære opplæringstilbudet. Denne muligheten bør ikke svekkes. I dagens kommunalstyrekontekst med kamp om ressursene mellom ulike sektorer har vi ingen garanti for at kommunene vil opprettholde en kapasitet i PPT som gir rom for økt systemrettet arbeid. Dagens situasjon tilsier heller en lovendring som kan styrke PP-tjenestens funksjon og kanskje demme opp for den tendensen til fragmentering av tjenesten som kan registreres blant annet ved oppløsning av interkommunalt samarbeid.

På den andre siden synes det som man mener at mange skoler har forutsetninger for på egen hånd å sikre kvalitet i spesialundervisningen uten medvirkning fra PPT, og at det dermed er legitimt å fjerne kravet om et eksternt blikk i alle saker. Selv om kompetanseforholdet mellom PPT og skole i enkelte saker kan være slik, er dette etter vår mening svært betenkelig. I slike saker vil PPT i stor grad kunne bygge på skolens arbeid i sin sakkyndige vurdering, og det vil dermed kreve lite ressurser fra PPT å ivareta den faglige sikringen som ligger i en ekstern vurdering. En endring vil gi skolene alle rollene i saksbehandlingen; de registrerer behov for spesialundervisning, kartlegger og utreder både eleven og egne muligheter innenfor den ordinære undervisningen, og fatter vedtak om spesialundervisning. Hvordan klageadgangen eventuelt skal ivaretas innenfor slike rammer, kan vi ikke se at det foreliggende lovforslaget gir svar på. Skal skolen formulere en tilråding som et alternativ til PPT's sakkyndige vurdering? Og er det i så fall med henvisning til denne det eventuelt skal kunne klages? Eller er det tenkt at dette er saker som ikke vil være gjenstand for klage, fordi det forutsettes at skole og foresatte alltid er enige? I dag er dette situasjonen for et økende antall elever med stor grad av tilpasning, men uten avvik fra læreplanmålene, etter som en rekke skoler og kommuner ressursmessig har redusert omfanget av spesialundervisning til fordel for tilpasset opplæring innenfor ordinær undervisning. Lovendringsforslaget synes å innebære en utvidelse av denne elevgruppen. Når vi samtidig registrerer at Riksrevisjonen i sin rapport fra 2006 stiller kritiske spørsmål ved kvaliteten i opplæringen nettopp for denne elevgruppen, synes lovendringsforslaget å være et tvilsomt tiltak med sikte på kvalitetssikring av opplæringen. Statped Vest frarår derfor en slik endring i opplæringsloven.

Bergen, 23.11.07

Marit Mjøs, for ledergruppen i Statped Vest

Høringsuttalelse fra Torshov kompetansesenter vedrørende ”forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven”.

Torshov Kompetansesenter er positive til en endring i opplæringsloven § 2-6 slik at elever som etter sakkyndig vurdering har behov for det gis rett til grunnskoleopplæring i og på tegnspråk.

Vi vil presisere at det finnes en annen gruppe som også, etter sakkyndig vurdering, har behov for å kommunisere på en annen måte enn tale. Denne gruppen er elever med omfattende språk- og kommunikasjonsvansker, og de vil ha behov for alternativ og supplerende kommunikasjon.

Vi vil fremme et ønske om at endringene i opplæringsloven blir slik at alle elever med omfattende behov for alternativ og supplerende kommunikasjon gis de samme rettigheter som lovteksten foreslår for døve. Vi mener det er urimelig at det opereres med ulike rettigheter for elevgrupper som har så parallelle behov, - både når det gjelder opplæring og når det gjelder kvalifisering av nærpersoner som kommunikasjonspartnere.

Litt om dagens situasjon for elever med omfattende språk og kommunikasjonsvansker som ikke har tegnspråk som førstespråk.

Denne gruppen mennesker er en meget uensartet gruppe, men felles for dem er at de har behov for en annen måte å kommunisere på enn tale. Det kan være håndtegn (tegn til tale, tegnspråk), grafiske tegn (symboler), kommunikasjonsbøker, talemaskiner, kroppsspråk m.m. Fellesbetegnelse for dette er alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).

Å utvikle språket er noe av det viktigste i et menneskes liv. God språkutvikling har betydning for utvikling av barns sosiale kompetanse. Kunnskapsdepartementet poengterer også viktigheten av språkstimulering for barn i risikogrupper i St. meld. Nr 16 ”..... og ingen sto igjen”. Denne gruppen trenger ASK for å utvikle seg språklig og for å utvikle sosial kompetanse.

I den nye FN-konvensjonen om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne inkluderes alternativ og supplerende kommunikasjon i begrepet kommunikasjon. Konvensjonen poengterer viktigheten av bruk av de alternative måtene å kommunisere på innen utdanning og skole.

Article 2 Definitions

For the purposes of the present Convention:

“Communication” includes languages, display of text, Braille, tactile communication, large print, accessible multimedia as well as written, audio, plain-language, human-reader and augmentative and alternative modes, means and formats of communication, including accessible information and communication technology;

“Language” includes spoken and signed languages and other forms of non spoken languages;

Article 24

Education

3. States Parties shall enable persons with disabilities to learn life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as members of the community. To this end, States Parties shall take appropriate measures, including:

(a) Facilitating the learning of Braille, alternative script, augmentative and alternative modes, means and formats of communication and orientation and mobility skills, and facilitating peer support and mentoring;

Slik vi ser det har norsk skole i dag store mangler når det gjelder å tilrettelegge gode opplæringstilbud for elever med behov for alternativ og supplerende kommunikasjon. Denne virkelighetsoppfatningen deles av mange, jfr. for eksempel Tetzchner-gruppens brev til Sosialdepartementet (vedlegg 1). Det har vist seg at § 5.1 ikke strekker til for å sikre ivaretagelse av komplekse kommunikasjonsbehov.

Litt om dagens situasjon for elever som har tegnspråk som førstespråk.

Siden man i Norge ikke forventer at foreldre, lærere, eller spesialpedagoger på kommunalt nivå skal ha tegnspråkkompetanse har myndighetene derfor valgt å ha en egen lovparagraf for denne elevgruppen.

De fleste som kjenner fagfeltet vil være enige i at denne loven i vesentlig grad bidrar til å skape god kvalitet og likeverdighet i skoletilbudet.

En ny lovtekst bør gi tilsvarende rettigheter for elever med behov for alternativ og supplerende kommunikasjon.

Som for døve elever kan man heller ikke for ASK-elevene forvente at samtlige foreldre, lærere, spesialpedagoger osv. i Norge innehar kompetanse om hvordan kommunikative løsninger kan tilrettelegges. Derfor bør man etter vårt syn også ha en egen lovparagraf for denne gruppen. Alternativt kan rettigheter for tegnspråk-guppen og ASK-gruppen omtales i samme lovparagraf.

Direktøren,
Utdanningsdirektoratet

Høyringsnotat til Utdanningsdirektoratet om forslag til endringar i Opplæringslova og Privatskulelova.

Uttale frå Rådet for inkluderande opplæring.

Rådet støttar i hovudsak dei forslaga til endringar som er skisserte i høyringsnotatet og er spesielt glade for at det blir ein naturleg overgang mellom ungdomsretten og vaksenretten i vidaregåande opplæring. Det er viktig at denne retten blir reell for alle elevar og der særleg elevar med ulike funksjonsreduksjonar får ta ut retten bygt på individuelle behov.

Vi har likevel ein del kommentarar til pkt 3: Endring av lovbestemmelsane om tilpassa opplæring og spesialundervisning.

Endringar i lovteksten om tilpassa opplæring og spesialundervisning.

3.1.4:

Vi er ikkje samde i at retten til tilpassa opplæring blir plassert i ein ny § 5.1, og vi er uroa over den svært ulike praksisen knytt til sjølve omgrepet slik det blir praktisert i den norske skulen. Vi ser at Riksrevisjonen sin rapport om tilpassa opplæring og spesialundervisning ikkje fangar opp ei heilskapleg forståing av omgrepet med utgangspunkt i sine sosiologiske metodar. Når rektorar så har ulik forståing og praksis, blir rettstryggleiken sett i fare. Dette ser ein gjennom dei mange avvika som kom fram i årets tilsyn. Dei fleste avvika var knytt til § 13-10 i opplæringslova og viser at systemet på skuleeigarnivå er mangelfullt utvikla. Det blir såleis viktig få innarbeidd ei felles forståing av omgrepet "tilpassa opplæring". For å sikre at omgrepet "tilpassa opplæring" får ein eigen verdi, bør innhaldet i dagen § 1-2 femte lekken få ein sjølvstendig plass i lova.

3.2.4:

Rådet er ikkje samd i dei endringane som byggjer på at sakkunnig vurdering berre skal hentast inn "- når det er nødvendig for at saken skal bli opplyst". Rådet meiner prinsippet om ein uhilda rettstryggleiksinstitusjon må ligge fast, og at særleg elevar med "ressurssvake" foreldre vil kunne misse retten til å bli vurdert. Med det presset som er i skulen om ressursar, må ikkje rektor åleine ved visse høve vere den som bestemmer kva tid ein sak er nok opplyst, uansett kva Inst. S.nr. 164 seier. For vaksne som får spesialundervisning etter § 4A-2, kan den nye formuleringa føre til endå større vanskar i vurderinga av retten til å halde ved like grunnleggjande ferdigheiter.

Det kan virke ut frå formuleringane om økonomiske og administrative konsekvensar som om det er underforstått at det skal frigjerast midlar i PP-tenesta som skal omdisponerast til andre oppgåver. Det er i fall eit feil utgangspunkt med omsyn til den individuelle saksbehandlinga. Så lenge ein ikkje har empiriske undersøkingar som fastslår utbyttet av spesialundervisninga, må retten sikrast gjennom eit klart lovverk. Tilsynet viser at ein i dag ikkje er i ein situasjon som skal invitere til å svekke lovverket. Vi stiller spørsmål om det systemretta samarbeidet mellom PPT og skule kan bli svekka og om redusert involvering frå PPT direkte inn i skulen vil undergrave dette samarbeidet.

Ein kan i tillegg ikkje hevde at "Forskning viser at god kvalitet på den ordinære opplæringa reduserer behovet for spesialpedagogiske tiltak." utan å kunne vise til forskingsresultat om læringsutbytte! Vi har m.a. døme frå det såkalla "Modellprosjektet" som reiser tvil om denne konklusjonen.

3.4.1:

Endringsforslaget i § 5-3 vil då bli møtt med same argumentasjon er nemnt ovafor og rådet vil ikkje tilrå denne endringa.

5. Utviding av mandatet til Foreldreutvalet i grunnskulen

Rådet støttar denne utvidinga og meiner den vil vere viktig med tanke på ein god start i vidaregåande opplæring, særleg med tanke på sårbare elevar.

6. Utviding av retten til teiknspråkopplæring i grunnskulen.

Rådet støttar dette forslaget. Med utgangspunkt i dei utfordringane lovteksten til no har gitt, og teknisk og medisinsk utvikling på hørselsområdet, ser vi det naturleg at teksten i lova blir endra i tråd med denne utviklinga.

Vi vil føye til eit ønskje om å innarbeide Alternativ Supplerande Kommunikasjon (ASK) som ein lovfesta rett i lovgjevinga. Det kan skje gjennom ei utviding av retten innafor noverande paragrafar, men helst gjennom ein eigen paragraf som gjer denne kommunikasjonsforma likeverdig med andre former. Dei elevane som i tillegg til, eller som alternativ til, teiknspråk nyttar andre kommunikasjonsystem, må få den same lovfesta rettstryggleiken som andre elevar. Gjennom ein slik rett vil også skulen måtte byggje opp den naudsynte kompetansen for å gi eit tilbod med utgangspunkt i elevane sine behov.

29.11.07

Åse Wrålsen

(sign)

Leder

Utdanningsdirektoratet sitt råd for inkluderende opplæring